

Hudiksvalls kommun
larande.kultur@hudiksvall.se

Rektorn vid Malsta skola
ingrid.jonsson@hudiksvall.se

Beslut för grundskola och grundsärskola

efter tillsyn i Malsta skola
i Hudiksvalls kommun

Tillsyn i Malsta skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hudiksvalls kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Malsta skola besöktes av Skolinspektionen den 8 och den 9 april 2014.

Fakta om skolenheten

Malsta skola ligger cirka en mil norr om Hudiksvall. Verksamheten innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt fritidshemsverksamhet. Vid tillfället för tillsynen har Malsta skola 88 elever. Av dessa går 13 elever i förskoleklass och 36 elever deltar i fritidshemmets verksamhet. Verksamheten i skolan är organiserad i tre arbetslag, ett för förskoleklass, ett för årskurserna 1-6 och ett för fritidshemmet. Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmen redovisas i ett separat beslut. Det finns även enstaka elever som är mottagna i grundsärskolan som är integrerade i grundskolan. Skolan leds av en rektor.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverket redovisar inte någon statistik som visar hur stor andel av eleverna som nått kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven. Av skolans egen statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2012/2013 framgår att 94 procent av eleverna nådde kravnivån på samtliga delprov i matematik. I svenska nådde 75 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov.

Enligt skolans egen statistik uppnådde 88 procent av eleverna kunskapskraven i svenska och matematik vid läsårets slut 2013. I de naturorienterade ämnena nådde 82 procent av eleverna kunskapskraven vid läsåret slut 2013 och 88 procent i de samhällsorienterade ämnena.

Årskurs 6

Skolverkets statistik visar att andel elever som nått minst betyget E i årskurs 6 år 2013 var nästintill 100 procent eller exakt 100 procent i samtliga ämnen.

Den genomsnittliga betygspoängen för varje ämne var högst i ämnena slöjd (14,2) och musik (13,5). Den genomsnittliga betygspoängen var som lägst i historia (10,0) och teknik (10,4).

Helhetsbedömning

Tillsynen av Malsta skola visar att skolan i flera avseenden ger eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Skolan behöver dock utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, det vill säga följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Rektorn har påbörjat ett arbete med att implementera rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete där analyser och åtgärder planeras.

Av utredningen framgår vidare att elevernas inflytande över sin utbildning behöver utvecklas, framförallt vad gäller elevernas inflytande över undervisningens innehåll. Skolan har ingen tydlig plan för hur eleverna ska ges ett reellt inflytande över sin egen utbildning och hur det ska öka i takt med elevernas stigande ålder och mognad. Undervisningen måste även i högre grad anpassas till den enskilde eleven så att även de elever som lätt når kunskapskraven ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Tillsynen visar även att det finns brister gällande elevhälsans samlade funktion. Åtgärder måste vidtas så att elevhälsan kan arbeta förebyggande och att arbetet stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Vid tillsynen beskriver personalen ett medvetet arbete med skolans "stormöten" där hela skolan samlas för att till exempel diskutera värdegrundsfrågor, ordningsregler och trivsel. Avslutningsvis bedömer Skolinspektionen, trots de brister som identifierats, att rektorn tar ansvar som pedagogisk ledare och ser till arbetat är inriktat mot att de nationella målen uppfylls.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att de elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås får ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Skollagen betonar att hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov. Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Även av läroplanen framgår att läraren ska ta hänsyn till elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

I intervjuer med elever framkommer att de endast kan ge exempel i vissa ämnen som de kan få mer utmanade uppgifter när de är klara med de tilldelade uppgifterna. I intervju med lärare beskrivs på olika sätt hur man försöker anpassa uppgifter utefter elevernas kunskaper. Det framkommer dock att fokus främst är på att anpassa uppgifter för de elever som har svårt att nå kunskapskraven och att vissa lärare anser att det är svårt att möta och stimulera de elever som lätt når kunskapskraven. Lärarna uppger att det endast i enstaka ämnen har diskuterats hur skolan ska arbeta för att eleverna ska kunna nå de högre betygen. Rektorn uppger att individanpassningen av undervisningen varierar och att skolan behöver bli bättre på att stimulera de elever som lätt når kunskapskraven att nå längre i sin kunskapsutveckling. Representanter för elevhälsan bekräftar att det är ett större fokus på de elever som behöver stöd att nå kunskapskraven än på elever som lätt når kunskapskraven.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 2.2 Kunskaper och Läroplan för grundskolan 2011 2.2 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

I skolans egen elevenkät framkommer att andelen elever som anser att de har fått möjlighet att påverka innehållet i undervisningen och hur man arbetar under lektionerna har sjunkit från 90 procent (år 2012) till 73 procent (år 2013). I intervju med elever framkommer att det varierar i olika ämnen huruvida eleverna har möjlighet att påverka undervisningen. Eleverna uppger att de främst får välja mellan olika uppgifter och påverka hur de ska redovisa i olika ämnen men att det inte är vanligt att de får påverka undervisningens innehåll.

I intervju med lärare framkommer att elevinflytande är något som de har diskuterat att de behöver utveckla på skolan. Lärarna beskriver att eleverna till exempel kan vara med och bestämma redovisningsform och arbetssätt. Endast enstaka lärare ger exempel på att eleverna har inflytande över innehållet i undervisningen. Vissa anser att det är svårt att låta eleverna påverka innehållet. Det framkommer i intervju med lärare att skolan inte har gemensamma strategier avseende hur elevernas inflytande ska se ut och hur det ska öka i takt med elevernas stigande ålder och mognad men att det diskuterats att detta måste tydliggöras på skolan. Rektorn uppger att eleverna kan få välja arbetssätt och redovisningsmetod men att inflytande över innehållet i undervisningen är ett område som bör utvecklas på skolan.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i verksamheten när det gäller elevernas möjlighet till reellt inflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, Läroplan för grundskolan 2011, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren en gång per läsår i årskurs 1-5, i grundskolan och grundsärskolan, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får, enligt skollagen, även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 2, 3 och 5. Det finns brister gällande den framåtsyftande delen eftersom det inte tydligt framgår vilka insatser som skolan avser att vidta för att ge eleven möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Till exempel framgår av en individuell utvecklingsplan endast att skolan ska "ge tillfällen att öva". Därutöver är de framåtsyftande insatserna ofta generella och kan inte sägas vara individuella och anpassade till eleven.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

10 kap 13 § och 11 kap. 16 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.

Motivering

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att som pedagogisk ledare och chef verka för att utbildningen utvecklas i skola och fritidshem och att arbetet är inriktat mot att de nationella målen uppfylls. I rektors ansvar ingår också att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentationen som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Enligt inlämnad kvalitetsredovisning utgår Malsta skolas kvalitetsarbete från en kommungemensam mall som innefattar förskoleklass, fritidshem och grundskola läsåret 2012/2013. Redovisningen omfattar resultatsammanställningar av nationella prov för årskurs 3 och 6 samt sammanställningar av de ämnen som det finns kunskapskrav i, undantaget de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena för årskurs 3. Kommunens mall innehåller även en del där resultaten ska analyseras och konkretisera planerade åtgärder utefter analysen.

I intervju med rektorn framkommer att arbetet med att skapa en tydlig struktur kring ett systematiskt kvalitetsarbete har påbörjats under hennes ledning. Det första steget har varit att arbetslagen skriver en verksamhetsberättelse samt en arbetsplan med åtgärder som ska vidtas. Rektorn uttrycker att det har saknats en analys av kunskapsresultaten på skolövergripande nivå. Lärarna uppger att de inte diskuterat elevernas resultat på övergripande nivå förutom när det gäller resultaten i de nationella ämnesproven. De uppger emellertid att det inte har gjorts någon analys av resultaten i nationella prov i förhållande till kunskapsresultaten vid slutet av läsåret i årkurs 3 eller i förhållande till betygen på vårterminen i årkurs 6. Av skolans resultat går att utläsa att 100 procent av flickorna uppnår kunskapskraven i årkurs 6 i samtliga ämnen medan motsvarande resultat för pojkarna varierar mellan 50- 100 procent. Detta har enligt rektorn, lärare och representanter för elevhälsan dock inte analyserats och inga åtgärder har därför heller vidtagits.

Förutom att skolan har konstaterat att genrepedagogiken har gett goda resultat och att denna pedagogik ska användas i fler ämnen så finns det i skolans dokumenterade kvalitetsarbete inga åtgärder kopplade till en analys av skolans resultat. I och med den nya strukturen med arbetslagens arbetsplaner kommer dock åtgärder att formuleras om hur skolan ska arbeta för att nå ökad måluppfyllelse.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionen utredning att det finns brister gällande skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4–5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att det finns en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och att arbetet stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande uppdrag

I skollagen anges att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska, psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Enligt skollagen ska elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

På Malsta skola finns tillgång till skolsköterska, kurator, specialpedagog samt skolläkare. Det finns även tillgång till psykolog genom att skolan ansöker till kommunens "psykologforum" om stöd. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att det finns begränsad tid till att arbeta förebyggande och att deras insatser främst är av åtgärdande karaktär för akuta situationer. Rektorn och lärare uppger att den ordinarie kuratorn arbetade mycket i klasserna med till exempel språkbruk samt tjej- och killgrupper. Rektorn uppger dock att det inte finns några kompetenser i elevhälsan kopplade till något förebyggande arbete kring värdegrundsfrågor i dagsläget. Rektorn uppger att mot bakgrund av att de olika personerna i elevhälsan också arbetar på andra skolor så har det varit svårt att få till gemensamma möten. Detta medför, enligt rektor, att det är svårt att bedriva ett bra elevhälsoarbete och att elevhälsan inte har förutsättningar att arbeta förebyggande. Den nuvarande vikarierande kuratorn arbetar på konsultbasis och tas in vid behov. Rektorn uppger att kuratorn prioriterats för enskilda elevärenden. Även representanterna för elevhälsan uttrycker att det vore bra för skolan om elevhälsan kunde arbeta som en samlad funktion och ser det förebyggande arbetet som ett utvecklingsområde för skolan. Rektorn anser även att mot bakgrund av att kompetenserna inte kan ses samtidigt medför att återkopplingar i olika elevhälsofrågor tar för lång tid.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att elevhälsan inte utgör ett verktyg i skolans förebyggande arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist med trygghet och studiero.

- Planen mot kränkande behandling innehåller inte en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. Det finns inte heller en redogörelse för hur förgående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling som till stor del uppfyller skollagens krav. Planen anger att skolan har gjort en kartläggning på skolan. De åtgärder som anges i planen är dock av generell karaktär och inte alltid kopplade till vad kartläggningen har visat. Åtgärderna består främst i förhållningssätt såsom att "alla ska säga hej", "tillåtande klimat i klassrummet" och "omedelbart lösa konflikter". I planen finns inte heller en redogörelse för hur förgående års åtgärder har genomförts.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i verksamheten när det gäller planen mot kränkande behandling. Mot bakgrund av att skolans arbete mot kränkande behandling i övrigt bedöms fungera väl bedöms bristen som mindre allvarlig och Hudiksvalls kommun tilldelas en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Anna Möller
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform granskar Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.